

Міжнародний гуманітарний університет
Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
Інститут світової економіки та політики
Академії громадських наук
Китайської Народної Республіки
Білоруський державний університет
Вища школа економіки (м. Вроцлав, Республіка Польща)

**«СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ
СВІТОВОЇ ЕКОНОМІКИ:
НОВІ ВИКЛИКИ ТА ПРОБЛЕМИ»**

МАТЕРІАЛИ
VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ

19 квітня 2019 р.

м. Одеса

УДК 339.9"312"(063)
С 91

Організаційний комітет:

Голова організаційного комітету:

Полянський Ю.Є. – доктор юридичних наук, професор, ректор Міжнародного гуманітарного університету.

Члени організаційного комітету:

Крижановський А.Ф. – доктор юридичних наук, професор, проректор з наукової роботи Міжнародного гуманітарного університету.

Громовенко К.В. – кандидат юридичних наук, доцент, директор Інституту права, економіки та міжнародних відносин Міжнародного гуманітарного університету.

Деркач Т.В. – доктор економічних наук, завідувач кафедри менеджменту Міжнародного гуманітарного університету.

Коваленко М.П. – доктор фізико-математичних наук, професор, Заслужений діяч науки та техніки України, головний редактор Наукового Вісника Міжнародного гуманітарного університету «Економіка та менеджмент».

Головченко О.М. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки та міжнародних економічних відносин Міжнародного гуманітарного університету.

Кобилянська А.В. – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри менеджменту Міжнародного гуманітарного університету.

Вежбеньєц В. – Державна вища техніко-економічна школа, м. Вроцлав, Республіка Польща.

Данільченко О.В. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри міжнародних економічних відносин, проректор з навчальної роботи, Білоруський державний університет.

Якубовський С.О. – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства та міжнародних економічних відносин Одеського національного університету імені І.І. Мечникова.

Чирков Ю.П. – начальник Управління з зовнішньоекономічної, виставкової діяльності та роботи з членами палати, Одеська регіональна торгово-промислова палата.

Сучасні тенденції розвитку світової економіки: нові виклики та проблеми: матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 19 квітня 2019 р.) / за ред. Деркач Т.В., Кобилянської А.В. – Одеса : МГУ, 2019. – 260 с.

ISBN 978-966-916-783-5

До збірника матеріалів конференції увійшли тези доповідей, що стали предметом обговорення учасників VI Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку світової економіки: нові виклики та проблеми», що відбулася у місті Одеса 19 квітня 2019 року у Міжнародному гуманітарному університеті.

Збірник матеріалів конференції призначений для науковців, викладачів, аспірантів та студентів, які цікавляться економічною наукою, а також для широкого кола читачів.

УДК 339.9"312"(063)

MEGA-REGIONAL UNIONS AS A CASE OF NETWORK GLOBAL ECONOMIC GOVERNANCE IN CONDITIONS OF NEO-MEDIVALISM Kobylianska A.V.	36
СФЕРА АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА У ФОРМАТІ ДИНАМІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ ВПРОВАДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТИВ БЕЗПЕКИ Й ЯКОСТІ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ. Конохов С.В.	40
МИРОВАЯ БАНКОВСКАЯ СИСТЕМА: СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ И РЕГИОНАЛЬНЫЕ ОСОБЕННОСТИ Муршудли Ф.Ф.	43
MORDERN TRENDS IN DEVELOPMENT OF THE WORLD ECONOMY Celestina Nzekwue	47
МОДЕЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПІДТРИМКИ БУДІВНИЦТВА СОЦІАЛЬНОГО ЖИТЛА: ДОСВІТ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ Різва Л.А.	49
ДОСЯГНЕННЯ БЕЗПЕКИ В СЕКТОРАХ КРИТИЧНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ У СВІТІ Сазонець О.М., Ващишин А.О.	52
ПРОБЛЕМИ НА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ ВІДНОВЛЮВАНОЇ ЕНЕРГЕТИКИ В УКРАЇНІ Чебаненко Д.І.	55
НАПРЯМКИ РОЗВИТКУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОГО ПРОГРЕСУ США Шлапак А.В.	58

НАПРЯМ 3. УКРАЇНА В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

SECTION 3. UKRAINE IN THE WORLD ECONOMY: NEW CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ВІДНОСИН ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І КИТАЮ В АГРАРНІЙ СФЕРІ Бахчиванжи Л.А., Бахчиванжи В.В., Барбінягра О.М.	62
НЕФОРМАЛЬНІ ПІДХОДИ ДЛЯ ПІДТВЕРДЖЕННЯ ЗАЯВЛЕНОЇ МИТНОЇ ВАРТОСТІ ТОВАРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНТРОЛЮ ЗА ДОСТОВІРНІСТЮ ДЕКЛАРУВАННЯ Запорожець О.Ф.	66
НАПРЯМИ ТРАНСФОРМАЦІЇ СИСТЕМИ РОЗВИТКУ УКРАЇНСЬКОГО ЕКСПОРТУ Козуб В.О., Чернишова Л.О.	69

НАПРЯМ 3. УКРАЇНА В СВІТОВІЙ ЕКОНОМІЦІ: НОВІ ВИКЛИКИ ТА МОЖЛИВОСТІ

SECTION 3. UKRAINE IN THE WORLD ECONOMY: NEW CHALLENGES AND OPPORTUNITIES

СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ ЕКСПОРТНО-ІМПОРТНИХ ВІДНОСИН ТА ІНВЕСТИЦІЙНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА УКРАЇНИ І КИТАЮ В АГРАРНІЙ СФЕРІ

Бахчиванжи Л.А.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри маркетингу, підприємництва і торгівлі
Одеської національної академії харчових технологій*

Бахчиванжи В.В.

аспірант

ННЦ «Інститут аграрної економіки» НААН

Барбінягра О.М.

аспірант

Одеського державного аграрного університету

Сучасні глобалізаційні виклики і загрози активізували і загострили конкурентну боротьбу на продовольчих ринках. Сьогодні вимагаються спільні зусилля провідних аграрних держав світу для вирішення продовольчої проблеми. У складі цих держав достойну позицію займають Китай та Україна, як країни з потужним земельним і людським потенціалом, досвідом інтенсифікації аграрного виробництва та агропромислової інтеграції.

Незважаючи на потужний аграрний потенціал України, її сільське господарство вимагає модернізації в сфері малого і середнього бізнесу. Ці проблеми можуть бути вирішені в певній мірі на основі українсько-китайського інвестиційного співробітництва та розвитку експортно-імпортних відносин.

На сьогодні Китай є, безумовно, одним з самих перспективних торгових партнерів для України в аграрній сфері. КНР стрімко розвиває об'єми експорту капіталу в сільськогосподарське виробництво закордоном та вкладає капітал в природні ресурси інших країн у вигляді довгострокової оренди ріллі та пасовищ або створення відповідної інфраструктури. Але така політика загрожує високими як політичними, так й економічними ризиками. Саме тому Китай посилив свою активність в прямій закупівлі продуктів харчування та сировини для їхнього виробництва в інших країнах. Отож, китайський ринок може стати важливим стимулом розвитку сільськогосподарського виробництва

як України, так й інших аграрних країн. Оскільки, китайський ринок є досить об'ємним, то й вплив на світовий ринок Китай має теж вагомий. Будь які коливання на сільськогосподарському ринку Китаю істотно впливають і на світові ринки аграрної продукції. Ступінь впливу на світові сільськогосподарські ринки демонструє приклад основних видів сільськогосподарської продукції, що імпортується Китаєм. Нині вагомою експортною культурою в Україні є кукурудза. Для експортного ринку української кукурудзи Китай став другим за величиною споживачем у 2018 р. За даними Мінагрополітики України, до КНР в середньому за рік екпортується 2,7 млн. тон [1].

Рослинні олії та соняшниковий жмих – продукція переробки насіння олійних культур – також у складі видів продукції, що користуються попитом на китайському ринку. Частка української соняшnikової олії в загальній структурі імпорту Китаю має зберігатись на рівні понад 50 %. Такі перспективи стають ще більш очевидними, якщо брати до уваги зростання виробництва соняшnikової олії в Україні.

Високим попитом на світовому ринку користуються соєві боби. Ще з початку 2000-х років споживання сої в Китаї в рази перевищило її виробництво, в результаті чого Китай закуповує понад 60 % світового імпорту сої. Власний врожай сої в Китаї в 9 разів менше попиту. Це є наслідком того, що в КНР стрімко збільшилось споживання м'ясних та молочних продуктів, а соя є важливим кормовим ресурсом у тваринництві та важливим компонентом м'ясо-молочної продукції.

Відносно високий потенціал для експорту в Китай має така культура, як пшениця. КНР високо оцінює якість українського зерна та створює всі умови для активного імпорту зерна з України. Китай навіть включив Україну в список країн, які мають особливі права на ввезення зерна. Крім України в даному списку знаходяться усього 4 країни [2].

Власне виробництво вищеназваних видів продукції в Китаї достатньо стабільне, а споживання не дуже сильно опирається на імпорт. Тим не менш, на сьогоднішній день Україна займає лідируючі позиції в деяких позиціях імпорту цих видів продукції на китайському продовольчому ринку.

Експорт товарів до Китаю може стати набираючою обороти тенденцією, яку слід вважати економічно доцільною з огляду на те, що КНР – країна з потужною місткістю продовольчого ринку, що споживає величезну кількість продовольчих ресурсів з тенденцією до зростання, але власне виробництво самотужки забезпечити зростаючий попит невзможі. Тому, доцільно досліджувати китайський ринок, шукати бізнес-партнерів для здійснення експортно-імпоротної діяльності, адже це сприятиме вирішенню низки економічних інтересів вітчизняних товаровиробників та країни в цілому.

Незважаючи на потужний експортний потенціал, економіка України є імпортозалежною як в цілому, так і в експортно-імпортних відносинах з окремими країнами. У 2018 році Україна екпортувала до Китаю товарів на суму 1,1 млрд. дол. США, а імпорт склав майже 4 млрд. дол. США (це 12,2 % від загальної суми імпорту). Імпортозалежним є й аграрний сектор економіки

України. Так, 95 % пестицидів, використовуваних в Україні – імпорتنі. З них більше 50 % поставляється з Китаю. Закупка пестицидів в Китаї є дуже вигідним для вітчизняних аграріїв, економія досягає до 2 разів. Сучасний рівень хімічного виробництва в Китаї дійшов такого рівня, що реальною є можливість закуповувати засоби захисту рослин, що по якості подібні до пестицидів від мультинаціональних корпорацій (Монсанта, Сенгента, Байер), але дешевше в декілька разів. Україна налагодила ряд процесів по роботі з китайськими виробниками засобів захисту рослин, що для вітчизняних аграріїв надає багато нових бізнес-можливостей.

Великі перспективи співробітництва України і Китаю мають місце в сфері інвестиційної діяльності. Програмою українсько-китайського інвестиційного співробітництва в агропромисловому комплексі одним із ключових напрямів визнане землекористування: «... залучення інвестицій у розвиток земельних ресурсів в Україні, удосконалення виробничого оснащення та іригаційних споруд, технологій виробництва та методів управління, розширення посівних площ, підвищення урожайності на гектар сільськогосподарських культур в Україні за допомогою таких інструментів як лізинг, спільні підприємства, кооперація або залучення інвестицій з боку китайських компаній» [3].

Інвестиційно привабливими суб'єктами співпраці є окремі підприємства аграрної сфери. В процесі дослідження здійснено оцінку потенційних можливостей і проблем співпраці з Китаєм державного підприємства "Центр сертифікації та експертизи насіння і садивного матеріалу" (ДП «ЦСЕНСМ»). Земельний банк ДП «ЦСЕНСМ» становить 18 тис. га, що є вагомою складовою ресурсного потенціалу для вирощування різноманітних видів сільськогосподарської продукції. Підприємство має значний експортний потенціал, продукцію можна було б експортувати до Китаю, але, нажаль, без посередників здійснення експортної діяльності неможливе, а це, в свою чергу, втрачена економічна вигода. По-перше, ДП «ЦСЕНСМ» не має можливості для укладання угод з Китайськими партнерами, а по-друге, логістичні витрати на експорт продукції в нашій країні для підприємства, що здійснює експорт самотужки, дуже високі, що теж негативно впливатиме на рентабельність зовнішньоекономічної діяльності.

ДП «ЦСЕНСМ» має технічну базу для спеціалізації у аграрному виробництві на вирощуванні насіння. Дана сфера є досить рентабельною та привабливою як для виробників, так і для інвесторів. Насіння високої якості користується попитом у всьому світі. Залучення інвестицій китайських інвесторів у діяльність підприємства в сфері вирощування насіння та його сертифікації здатне було б забезпечити економічну вигоду як державному підприємству «ЦСЕНСМ», так і потенційним інвесторам. Таким чином, мікрорівень аграрного сектора економіки України характеризується наявністю потенційних об'єктів для китайських інвестицій в розвиток виробництва та експорт зерна і насіння зернових культур.

Одними з основних причин низького рівня реалізації можливостей експорту зерна та іншої аграрної продукції слід вважати не лише неефективне

використання наявного національного потенціалу щодо збільшення обсягів виробництва продукції, а й слід відзначити недостатню розвиненість логістичної, зокрема, портової інфраструктури, невідповідність в Україні портових терміналів сучасним потребам у зберіганні та транспортуванні зерна, низьку пропускну здатність українських портів та відсутність чітких механізмів державного регулювання ринку зерна, особливо його експорту.

Незважаючи на те, що експорт зерна та продукції олійних технічних культур на даний час є пріоритетним стратегічним напрямком розвитку аграрного сектора, науковими дослідженнями встановлено, що причинами стримування розвитку експорту зерна з України є нерозвиненість портової інфраструктури [4, с. 12]. Значний потенціал портової інфраструктури для аграрних підприємств у складі морегосподарського комплексу України представлений перевантажувальними терміналами, серед яких провідну роль відіграють 13 морських торговельних портів. Узагальнення інформації Адміністрації морських портів України вказує на те, що за рік українські термінали можуть перевалити 58 млн. т, а одночасно зберігати – 3,5 млн. т зернових вантажів [5].

Пріоритетною сферою розвитку портової інфраструктури є інвестиційне співробітництво, спрямоване на модернізацію транспортної інфраструктури приморських регіонів, зокрема портової інфраструктури для експорту продукції аграрних підприємств.

Література:

1. Офіційний сайт Міністерства аграрної політики та продовольства України. URL: <http://minagro.gov.ua>
2. Агробізнес сьогодні. URL: <http://www.agrobusiness.com.ua>.
3. Програма українсько-китайського інвестиційного співробітництва в агропромисловому комплексі. Документ 156_004-17, від 05.12.2017. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/156_004-17
4. Мелешко М. І. Механізми державного регулювання ринку зерна України. – автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з державного управління: 25.00.02. – Національна академія державного управління при Президентові України, Київ, 2012. – 23 с.
5. Сайт ДП «Адміністрація морських портів України». URL: <http://www.uspa.gov.ua/ru/pokazateli-raboty>